

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Meddelelse om en ny EU-strategi 2011-2014 for virksomheders sociale ansvar”

1. Resumé

Kommissionen vedtog den 25. oktober 2011 to meddelelser om henholdsvis virksomheders sociale ansvar eller Corporate Social Responsibility (CSR) og socialt iværksætteri, som en del af en samlet pakke om ”responsible business”. Dette grundnotat omhandler alene meddelelsen om CSR (KOM (2011) 681). Meddelelsen er en del af flagskibsinitiativet: ”En industripolitik for en globaliseret verden” - EU’s 2020 strategi¹.

Kommissionen lancerede senest en meddelelse om CSR i 2006. Den nye meddelelse sætter en ramme for CSR i EU for perioden 2011-2014.

Baggrunden for den nye meddelelse er bl.a. et ønske fra en lang række interessenter om at forny meddelelsen fra 2006 i lyset af en meget dynamisk international udvikling på området, og et dertil knyttet behov for opdatering og definition af EU’s prioriteter på området. Fra Kommissionens side har EU’s 2020 strategi desuden spillet en vigtig ramme for meddelelsen.

Formålet er overordnet at sætte en strategisk ramme for EU’s CSR prioriteter de næste år frem i lyset af 1) den internationale udvikling på området 2) EU’s 2020 strategi. Meddelelsen indeholder egne forpligtelser og en række forslag til erhvervslivet, medlemsstaterne og øvrige aktører.

2. Baggrund

En lang række interessenter har ønsket, at EU i lyset af særligt den internationale udvikling styrker CSR-dagsordenen, herunder gennem en bred inddragelse af interessenter.

¹ EUROPA 2020 - En strategi for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst (KOM (2010) 2020)

Internationalt har man vedtaget eller revideret retningslinjerne som årene frem vil sætte en vigtig ramme for virksomheders samfundsansvar globalt, regionalt og nationalt. Det drejer sig især om nye retningslinjer fra FN om menneskerettigheder (UN Guiding Principles on Human Rights and Business) og reviderede retningslinjer fra OECD vedr. ansvarlig virksomhedsadfærd mere generelt (OECD Guidelines for Multinational Enterprises).

Både Rådet og Europa-Parlamentet har opfordret Kommissionen til at arbejde videre med politikken om CSR. Med Europa 2020-strategien forpligtede Kommissionen sig til at forny EU-strategien til fremme af CSR.

Kommissionen fremhæver i meddelelsen den stigende offentlige opmærksomhed om CSR, og at den økonomiske krise og dens sociale konsekvenser i et vist omfang har skadet forbrugernes tillid til erhvervslivet. Generelt tænkes CSR stadig mere sammen med behovet for bæredygtig økonomisk vækst. Bl.a. tales der derfor også i stigende grad om behovet for sammenhæng på tværs af politikområder og inddragelsen af interessenter. Ved at forny sin indsats for at fremme virksomhedernes CSR er det Kommissionens mål at skabe fordelagtige betingelser for bæredygtig vækst, ansvarlig adfærd i erhvervslivet og bæredygtig jobskabelse på mellemlang og lang sigt.

3. Formål og indhold

Formålet er at sætte en strategisk ramme for EU's CSR prioriteter de næste år frem i lyset af 1) den internationale udvikling på området for ansvarlig/bæredygtig vækst 2) EU's 2020 strategi.

Mere specifikt har strategien til formål at generere en højere grad af tillid til erhvervslivet, særligt forbrugertillid, og styrke virksomhedernes positive bidrag til samfundet. Kommissionen fremhæver desuden hensynet til faldende offentlige budgetter.

Kommissionens tilgang til CSR er flere steder sammenfaldende med det danske Råd for Samfundsansvars anbefalinger vedr. den fremtidige danske CSR indsats fra 2010.

Særligt lægger Kommissionen vægt på:

- Internationale principper og retningslinjer
 - o Virksomheder anbefales inden 2014 at "tilslutte" sig enten OECD's retningslinjer, Global Compact eller ISO 26000.
- Strategisk tilgang til CSR med det formål at
 - o Udnytte forretningsmæssige muligheder i relation til CSR og håndtere risici i relation til en virksomheds "negative påvirkninger".
- Inddragelsen af interessenter, herunder den rolle følgende har som drivkraft for udviklingen:

- Forbrugerne (bæredygtigt forbrug), det offentlige (med fokus på offentligt indkøb) og investorerne (ansvarlige investeringer)

Kommissionen anbefaler endvidere en ny CSR definition, som grundlæggende set er i overensstemmelse med Rådet for Samfundsansvars forståelse. En væsentlig nydannelse i CSR-definitionen er, at ”frivillighedsbegrebet” udgår af selve definitionen. CSR defineres kort som ”virksomheders ansvar for deres indflydelse på samfundet”. Denne påvirkning kan selvsagt være både positiv og negativ. For at kunne leve op til dette ansvar forventes det særligt, at virksomhederne sikrer processer, der integrerer sociale, miljømæssige, etiske og menneskeretlige hensyn i forretningsaktiviteter og kernestrategi.

Meddelelsen fremhæver, at myndigheder bør spille en understøttende rolle i forhold til virksomheders arbejde med CSR gennem en blanding (”smart mix”) af frivillige foranstaltninger og, hvor det er nødvendigt, supplerende regulering, f.eks. for at fremme gennemsigtighed, skabe markedsincitamenter til fordel for CSR, og for at sikre ledelsesmæssig ansvarlighed (corporate accountability).

Målet er at:

- 1) skabe størst mulig fælles værdi for virksomhedens ejere/aktionærer og øvrige interessenter og samfundet som helhed.
- 2) identificere, forebygge og afbøde eventuelle negative virkninger.

Mens medlemsstaterne opfordres til at formulere eller ajourføre deres planer til fremme af CSR som led i Europa 2020-strategen og til at formulere nationale planer for gennemførelsen af FN’s vejledende principper for menneskerettigheder og erhvervsliv vil Kommissionen bl.a.:

- i løbet af 2012 fremlægge et lovgivningsforslag, der skal styrke store virksomheders CSR-rapportering og overveje lignende krav til investeringsfonde og finansieringsinstitutter
- i samarbejde med erhvervslivet og andre aktører i 2012 formulere retningslinjer vedrørende menneskerettigheder for et begrænset antal relevante industrisektorer samt retningslinjer for SMV’er på grundlag af FN’s vejledende principper
- fra 2012 lancere en særlig EU-pris til CSR-partnerskaber mellem virksomheder og andre aktører.
- fremme en bedre indarbejdelse af sociale og miljømæssige hensyn i offentlige indkøb som led i revisionen i 2011 af direktiverne om offentlige indkøbsaftaler
- indlede en åben debat med borgere, virksomheder og andre aktører om erhvervslivets rolle og potentiale i det 21. århundrede

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets holdning foreligger endnu ikke. Europa-Parlamentet har tidligere vedtaget to resolutioner i 2007. Begge er overordnet set positive og understøttende i forhold til EU's engagement i CSR.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Årsregnskabslovens § 99A regulerer de ca. 1100 største danske virksomheders forpligtelse til at rapportere om deres eventuelle politikker for CSR.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Meddelelsen har ikke i sig selv administrative konsekvenser.

10. Høring

Meddelelsen har været i høring i Rådet for Samfundsansvar og Specialudvalget for Konkurrenceevne, Vækst og Forbrugerspørgsmål.

Der er modtaget høringssvar fra: LO, DI, Rederiforeningen, 92-gruppen, Dansk Initiativ for Etisk Handel, DA, Finansrådet, Dansk Standard, Miljøstyrelsen, Dansk Handicaporganisationer, KL og Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA).

KL og Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA) har ingen bemærkninger.

LO er overordnet positiv, men havde gerne set flere klare krav til virksomheder og det offentlige muligheder for at fremme indholdet i CSR-begrebet.

Særligt fremhæver LO, at det er positivt, at den nye CSR-definition anerkender kollektive aftaler og de sociale parter samt social dialog med henvisning til bl.a. TCA (Transnational Company Agreements).

LO fremhæver positivt overlap til OECD's reviderede retningslinjer om f.eks. kompleksitet og due diligence begrebet, og bemærker at frivillighed er et gennemgående tema, og at man på trods af en ny definition fastholder de bløde politiske instrumenter.

LO peger her særligt på afsnittet om det offentlige opgave og offentlige indkøb mv., hvilket ligger meget langt fra intentionerne i OECD's reviderede retningslinjer. Derfor er der set fra LO's synspunkt ikke de store politiske argumenter imod de forslag som Kommissionen foreslår.

Rederiforeningen henviser til deres repræsentant i Rådet for Samfundsansvar, Head of Group Sustainability, Annette Stube, A.P. Møller - Mærsk A/S som tegnende for holdningen for dansk skibsfart i forhold til meddelelsen.

Overordnet er holdningen positiv idet der peges på, at meddelelsen er en passende opdatering inden for rammen af den internationale udvikling.

I lyset af den svære økonomiske situation påpeges, at det vil virke mod hensigten, at omsætte meddelelsens elementer til lovgivning på en måde som vil være konkurrenceforvridende eller på anden måde virke til ulempe for europæiske virksomheder vis-a-vis ikke-europæiske virksomheder. Det påpeges, at det heller ikke opfattes at være intentionen fra Kommissionens side.

Mens der specifikt udtrykkes tilslutning til de nye retningslinjer fra FN om menneskerettigheder fremhæves, at de også er udtryk for en *best practice* som det store flertal af virksomheder langt fra endnu vil kunne realisere.

Endelig er holdningen skeptisk i forhold til at foreslå eller fremhæve enkelte specifikke metoder til at engagere sig med interessenter som fx de såkaldte tværnationale virksomhedsaftaler, som indgås mellem virksomheder og europæiske eller internationale arbejdstagerorganisationer. Såfremt dette område skulle føre i retning af decideret lovregulering vil man på det kraftigste modsætte sig.

DI anerkender ønsket om en moderne definition af CSR, der i højere grad afspejler FN's retningslinjer på området, men beklager, at definitionen er svær at operationalisere. Den danske forståelse for CSR, som defineret af Rådet for Samfundsansvar, vurderer DI således som væsentlig mere operationel.

DI mener ikke, at øget regulering vil styrke CSR, da en høj grad af fleksibilitet er nødvendig for, at virksomhederne kan koble CSR-aktiviteter til forretningsstrategien. DI fremhæver særligt den økonomiske krise, og behovet for at minimere administrative byrder. Ifølge DI vil eventuel EU-regulering risikere at virke konkurrenceforvridende i den globale konkurrence. Nyttige alternativer til regulering kunne være et øget fokus på kapacitetsopbygning og skabelse af incitamentsstrukturer.

DI er desuden bekymret for hvordan følgende forslag vil blive udmøntet: 1) lovforslag om rapportering - et sådan forslag bør ikke gå på kompromis med

den forretningsdrevne og internationale tilgang, der ligger bag det danske rapporteringskrav, 2) fremme af mulighederne for at stille miljømæssige og sociale krav i offentlige indkøb, 3) etablering af multi-stakeholder sektor-platforme, 4) opfordring til virksomheder om at forpligte sig til at fremme CSR med klare mål for 2015 og 2020 og endelig 5) udvikling af et adfærdskodeks for selvregulerings- og samreguleringsordninger

DI støtter samtidig flere af meddelelsens initiativer, særligt de initiativer der er rettet mod mindre og mellemstore virksomheder, og indstiftelsen af en EU CSR-Award.

92-gruppen er overordnet positiv. Gruppen fremhæver Kommissionens nye og forbedrede CSR-definition, der har fokus på internationale principper og retningslinjer, håndtering af risici, forventet forslag om lovpligtig ikke-finansiell rapportering og øget fokus på menneskerettighederne.

92-gruppen finder det dog problematisk, at meddelelsen, efter 92-gruppens vurdering undlader at fokusere på EU's ansvar for at beskytte mod brud på internationale miljø- og menneskerettighedsstandarder begået af virksomheder.

Forbrugerrådet henviser til 92-gruppens kommentarer vedrørende Kommissionens CSR meddelelse, som Forbrugerrådet støtter.

Dansk Initiativ for Etisk Handel (DIEH) er overordnet positiv. DIEH tilslutter sig Kommissionens forståelse af CSR, herunder den nye CSR definition. DIEH fremhæver desuden meddelelsens fokus på internationale principper og retningslinjer, den strategiske tilgang til CSR og særligt Kommissionens vægt på en multi-stakeholder tilgang til arbejdet med CSR.

DIEH vil derfor i samarbejde med øvrige nationale multi-stakeholder initiativer foreslå Kommissionen, som led i implementering af strategien at udnytte den viden og erfaring samt værktøjer, som de nationale multi-stakeholder initiativer har opbygget gennem årene.

DA er overvejende skeptisk. DA fremhæver behovet for en strategisk *frivillig* tilgang, som DA mener Kommissionen har bevæget sig væk fra til fordel for en lovgivningsmæssig tilgang til CSR. DA fremhæver desuden behovet for at skelne mellem små og store virksomheder, og at initiativer ikke bidrager yderligere til øgede administrative byrder for danske eller europæiske virksomheder. Begge dele skal ses i lyset af behovet for at skabe vækst i et Europa, som befinder sig i en alvorlig økonomisk og finansiell krise.

I forhold til initiativer er DA særligt imod 1) ny lovgivning i EU vedrørende offentliggørelse af ikke-finansielle informationer, som under alle omstændigheder ikke bør gå længere end de nuværende regler i dansk lovgivning og 2) den stigende tendens til at anvende offentlige indkøb som et instrument til at løse samfundsmæssige udfordringer såsom klimaforandringer eller social udstødelse.

DA er positiv overfor følgende incitamentsskabende forslag fra Kommissionen:

- CSR-rådgivning til mindre og mellemstore virksomheder
- Forslag om at tilvejebringe yderligere økonomisk støtte til uddannelsesprojekter om CSR
- Forslag om lancering af en særlig EU-pris til CSR-partnerskaber .
-

Finansrådet efterlyser større klarhed over hvad Kommissionen selv vil gøre for at fremme at et større antal af virksomheder i EU arbejder med CSR og har klare mål for perioden 2015-2020.

Dansk Standard er overvejende positive. Dansk Standard fremhæver et forbedret CSR-begreb, herunder at virksomheders og organisationers aktive og løbende dialog med stakeholders samt at inddragelse og udvikling af lokalsamfund er medtaget. Derudover bakker man op om, at der er større vægt på forbrugerforhold end tidligere – i tillæg til de andre CSR-fokusområder som sociale forhold, etik og menneskerettigheder og endelig at definitionen harmonerer med de retningslinjer for virksomheders sociale ansvar i ISO 26000, som er udviklet i en global dialog mellem alle typer interessentgrupper og eksperter på CSR-området.

Dansk Standard tilslutter sig, at Kommissionen fremhæver betydningen af the UN Global Compact, the OECD Guidelines for Multinational Enterprises, or the ISO 26000 Guidance Standard on Social Responsibility. Dansk Standard opfordrer dog til, at EU oplyser virksomhederne om indholdet af de forskellige sæt retningslinjer – og samtidig fremhæver, at retningslinjerne sagtens kan supplere hinanden. Endelig opfordrer Dansk Standard til, at EU målrettet udbreder kendskabet til ISO 26000.

Danske Handicaporganisationer (DH) er overvejende positive. DH fremhæver den nye CSR-definition, men mener samtidig, at begrebet bør omfatte en tydelig handicapvinkel, for dermed at gøre virksomheder bevidste om værdien af at skabe en rummelig virksomhed. DH mener i det hele taget, at handicap bør være en eksplicit del af Europa-Kommissionens arbejde med CSR både i forhold til CSR-aktiviteter på internationalt, europæiske, nationalt, regionalt og lokalt niveau

DH fremhæver, at FN's handicapkonvention har haft massiv tilslutning fra det internationale samfund, herunder EU som har ratificeret FN-konventionen. DH mener derfor, at FN's handicapkonvention bør fremgå som en eksplicit del af de internationale principper og guidelines. DH ser en oplagt mulighed i at gøre handicapsspørgsmål til en del af CSR-debatten. Dette vil gavne såvel samfundet som virksomhedernes konkurrenceevne, og handicapsspørgsmålet bør derfor være en specifik del af Europa Kommissionens handlingsplan for CSR.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Den generelle forventning til andre landes holdninger kendes ikke på nuværende tidspunkt, men forventningen er, at der generelt set vil være opbakning til Kommissionens meddelelse.

12. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter CSR meddelelsen og koblingen til EU's 2020 strategi. Regeringen kan endvidere tilslutte sig opfordringen til medlemsstaterne om at vedtage eller opdatere politikker og handlingsplaner på området.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.